

אם אתה יכול לחלום את זה אתה יכול לעשות את זה (וולט דיסני)

במרכז השיעור עומד נושא החלומות לעתיד של התלמידים ושל כולנו. לחלומות אלו יש תפקיד משמעותי בהתפתחות ובבניית הזהות העצמית. כאשר תלמיד חולם להיות רופא, הוא מדמיין עצמו כרופא, משתעשע ברעיון, אם במקרה יש הרצאה של רופא בבית הספר הוא מתעניין יותר. פחות משמעותי האם יגשים את החלום או לא. מה שחשוב זה שהוא רואה את עצמו כחלק מעולם מקצועות ושואף להגיע אליו. למעשה, דרך החלומות אנו מגלים את החזקות והעוצמות שבנו, לומדים על עצמנו, מי אני ומה מתאים לי. לשם כך אנו מעוניינים לעודד כמה שיותר חלומות, קטנים כגדולים, כאלו שיתגשמו וגם כאלו שיזכרו כחלומות ילדות. עמותת **שיעור אחר** רוצה לעודד את הילדים לחלום. איך מעודדים לחלום? חושפים לדברים חדשים, מלהיבים, משמשים מודל לחיקוי, מעבירים את המסר שיש הרבה דברים לעשות בעולם הזה. דרכיכם, המתנדבים, אנו מצליחים ליצור לילדים חלומות ושאיפות. דרך הפעילות והסיפורים האישיים שלכם אתם נותנים לילדים הזדמנות לחלום את החלומות האישיים שלהם.

מטרות

1. יצירת קשר בין המתנדב לבין התלמידים
2. מתן הכרה ומקום (לגיטימציה) לחלום לעתיד
3. הבנה שגם כאשר הדרך לא פשוטה ניתן להגשים את החלום באמצעות אמונה ועבודה קשה
4. הכרות עם מודלים לחיקוי – אנשים שהתחלה שלהם הייתה קשה או רצופת כישלונות ובכל זאת הצליחו בדרכם
5. עידוד התלמידים לחלום לעתיד

הכנה

1. כרטיסיות לחלוקה לקבוצות (נספח 1) – הדפסה וגזירת הכרטיסיות לחלוקה לקבוצות.
2. מחשב ומקרן – להקרנת הסרטון
3. פתקים ריקים לחלוקה לתלמידים
4. דלי, כדור, סוכריות, צעיפים ל
5. קשירת ידיים רגליים ועיניים

הערות

- שיעור זה ארוך מהרגיל ומותאם לשיעור של 60 דקות. **מומלץ לתאם מראש שיעור כפול עבור השיעור הראשון.**
- לשיעור ישנה מצגת נלוות אך ניתן להעביר את השיעור גם ללא המצגת.

מהלך השיעור

א. פתיחה [20 דקות]

1. הצגה עצמית

הציגו את עצמכם ומה אתם עושים. מומלץ לספר מעט על עצמכם, מהיכן הגעתם, אילו תלמידים הייתם, כיצד הגעתם לעבודה שלכם כיום.

אפשרות א': הציגו לתלמידים 4 חלומות שונים [לדוגמא: להיות שחקן כדורגל, להיות נהג משאית, להיות רופא ולהיות עורך דין] שאלו את התלמידים מה לדעתם היה החלום שלכם כשהייתם בגילם. ספרו לתלמידים מה היה החלום שלכם, אילו אבני דרך עברתם בחייכם עד שהגעתם למקום שבו אתם נמצאים היום. האם הגשמתם את חלומכם? האם הוא השתנה לאורך השנים? **אפשרות ב':** הוסיפו את הסיפור שלכם לנספח בפעילות 3 [חלומות של אחרים] רשמו קצת מידע על ילדותכם והשאירו מקום לדמיון של התלמידים. בחלק השני ספרו מה היה החלום שלכם ואיפה אתם היום.

2. החלום שלי

כל תלמיד יקבל פתק שעליו הוא ירשום את החלום או החלומות שלו לעתיד – מה הם רוצים לעשות כשהיו גדולים, כל חלום הוא אפשרי ואין תשובות נכונות או לא רלוונטיות. הסבירו לתלמידים שכרגע אין צורך לשתף אלא לשמור את הפתקים ובהמשך רק מי שירצה ישתף.

הערה למתנדב במידה שלתלמידים מסוימים יאמרו שאין להם חלומות, אמרו להם שזה בסדר ולגיטימי. תוכלו גם להוסיף, שאתם מכירים הרבה אנשים שלא היה להם חלום בגילם, אבל אולי בסוף השיעור, הם יחשבו על משהו שמעניין אותם וגם יש להם כעת הזדמנות בקורס זה לפגוש מתנדבים שעוסקים בדברים שונים ואולי בדרך זו הם ימצאו משהו שיעניין גם אותם.

3. חלומות של אחרים

מחלקים את התלמידים לקבוצות של חמישה תלמידים, כל קבוצה מקבלת כרטיסיה מודפסת (נספח 1) עם סיפור של ילד מסוים. על התלמידים לחשוב יחד מה קרה לילד הזה כשהוא גדל והפך לאדם בוגר (במה הוא עובד, איפה הוא גר, איזו השכלה יש לו, כמה ילדים יש לו וכו'). לאחר מכן מתכנסים במליאה והקבוצות יציגו את הסיפור שקיבלו ויספרו מה חשבו שקרה לדמות.

ב. מיקוד שליטה פנימי ומיקוד שליטה חיצוני [35 דקות]

5. התנסות

חלקו את התלמידים לקבוצות על פי טורי/קבוצות הישיבה ובחרו נציג מכל טור/קבוצה.

הציבו בכיתה דלי ובקשו מהנציגים לקלוע כדור אל הדלי.

לכל משתתף יש 3 ניסיונות, כל קליעה לדלי מזכה את כל הטור/הקבוצה בסוכריות.

לאחד מהנציגים קישרו את הידיים, לאחר קישרו את העיניים, לנציג נוסף קישרו את הרגליים ואת הנציג הרביעי אל תגבילו.

אפשרו לתלמידים להביע את מורת רוחם אך אל תגיבו בשלב זה.

דיון: שאלו את הנציגים:

- איך הייתה עבורכם המשימה?
 - איך הרגשתם לעבוד עם המגבלה שלכם?
 - מה גרם לכם להצליח או לא להצליח לדעתכם?
 - איך הרגשתם עם העובדה שלא הייתה לכם אפשרות בחירה של המגבלה?
- שאלו את כל תלמידי הכיתה:
- האם התנאים היו הוגנים בעיניכם?
 - באלו מצבים בחיים שלנו לא קיימת לנו אפשרות בחירה?
 - איך המגבלות השונות השפיעו על ההתמודדות של המשתתפים? (האם המגבלה גרמה להם לוותר או להתאמץ)
- סיכום: המנחה יסכם את התחושות והתגובות השונות שעולות בדרך כלל במצבים של תנאים מקשים ומגבילים חלק חשים כעס, וויתור, תסכול, חוסר אונים, וחלק עשויים לראות בכך אתגר ודווקא לדבוק במשימה. אין לנו שליטה על כל מה שקורה לנו בחיים, אבל יש לנו שליטה על הדרך שבה נגיב. אנחנו לא יכולים לשלוט על המגבלות שהחיים יציבו לנו, אבל אנחנו יכולים לשלוט על הדרך שבה נתמודד איתן.

6. מיקוד שליטה פנימי וחיצוני

הסבירו שהדמויות שקיבלו הינן דמויות אמיתיות, וכעת תציגו בפניהם את הדמות האמתיות:

- **סמי** הוא **סטיב ג'ובס** – מנכ"ל ומייסד אפל ושותף להקמת חברת האנימציה פיקסאר ולהקמת חברת NeXT.
 - **רחמים** הוא **רמי לוי** - בעל השליטה ברשת המרכזיים "רמי לוי שיווק השקמה" וברשת הסולרית הווירטואלית רמי לוי תקשורת.
 - **עדה** היא **עדה יונת** – פרופסור לכימיה במכון וייצמן, כלת פרס נובל לשנת 2009.
- בחנו יחד את ההבדלים בין הסיפורים של הקבוצות לסיפורים האמיתיים.
- הדגישו שאין כאן טעויות – נכון או לא נכון, זהו לא בוחן. המטרה כאן לראות לאן הדמויות הללו באמת הגיעו מבלי לפסול את הסיפור שאתם רשמתם. הסבירו כי רציתם לשמוע מהם מה הם חושבים על הדמויות, לאן עתידים ייקח אותם ולספר להם שהעמיד שלהם היה הרבה יותר טוב מאשר הסיפור הראשוני שקיבלו.
- ראינו שאנשים שהתחלת החיים שלהם לא תמיד הייתה פשוטה, הצליחו לממש את החלומות שלהם ולתרגמם למציאות. אלו אנשים שהעזו לממש את החלום שלהם. יש אין-ספור חלומות שאפשר לחלום. אין חוקים או הנחיות מה צריך ומה אסור. לא צריך לפחד האם החלום שלכם מעשי וגם לא צריך להיבהל מהאפשרות שתנסו להגשים אותו ותגלו שהוא לא מתאים לכם. זה מה שיפה בחלומות, אף אחד לא דורש מכם לתת דין וחשבון מה אתם חולמים והאם הגשמתם את החלום.

הסבירו לתלמידים כי קיימות שתי גישות שונות: גישה אחת אומרת שרוב החיים שלנו נקבעים על ידי תנאים חיצוניים שאין לנו השפעה עליהם והם מעצבים את חיינו (איפה נולדנו, מי ההורים שלנו, מה התנאים שניתנו לנו בילדותנו, איזה מורים היו לנו) גישה זו נקראת **מיקוד שליטה חיצוני**.

גישה שנייה טוענת כי עיקר הכוח לעצב את חיינו נמצא אצלנו, בבחירות והפעולות שלנו. יש אמנם דברים שלא בשליטתנו בחיים, אך עיקר הכח טמון באיך אנו בוחרים להתמודד עם זה, ומה ליצור מזה, גישה זו נקראת **מיקוד שליטה פנימי**.

דיון:

- עם איזו גישה אתם יותר מזדהים (מיקוד שליטה פנימי/ חיצוני)?
- האם יש מצבים בחיים שאחת הגישות עדיפה על האחרת?
- באיזו גישה יותר קשה להשתמש?

דוגמא: אם הצגתם את הסיפור שלכם ביחד עם הדמויות הסבירו דרך הסיפור שלכם את המושגים: האם פעלתם מתוך מיקוד שליטה פנימי או חיצוני, תנו דוגמאות. במידה וחיצוני כיצד זה השפיע עליכם? במידה ופנימי על אילו מגבלות חיצוניות התגברתם? אם לא הצגתם את הסיפור שלכם הדגימו דרך הסיפור של רמי לוי את המושגים: במקרה של רחמים אם הוא היה מונע **ממיקוד שליטה חיצוני** הוא היה נותן לתנאים החיצוניים (לתנאים הכלכליים של משפחתו, לדיסלקציה ולכישלונותיו הלימודיים) להכתיב את חייו. אך הוא פעל מתוך **מיקוד שליטה פנימי** הוא לא נתן להם לקבוע מה ייצא ממנו ולקח את המציאות לידיים שלו, הוא עבד קשה והפך מחסן סגור של סביו לחנות מכולת סיטונאית של 40 מטר במחנה יהודה, והחנות הזו הפכה לרשת שמעסיקה 3,000 עובדים ומגלגלת מחזור של 2 מיליארד שקל בשנה.

הערות למתנדב:

א. חשוב שתבחר דמויות שאתה מעריך ומתחבר אליהן, במידה ואינך מתחבר לדמויות שהצענו להלן רשימת דמויות נוספות אשר נקודת הפתיחה שלהן לא הייתה פשוטה ובכל זאת הגיעו להישגים עצומים: [שלומי שבת](#), [לוסי האריש](#), [יואב קרים](#), [נורמן עיסא](#), [פנינה תמנו-שטה](#), [אלונה ברקת](#), [אלברט איינשטיין](#), [קירה רדינסקי](#), [אורלי לוי אבקסיס](#), [ג'יי. קיי. רולינג](#), [פסקל ברקוביץ](#).

ב. כדאי להכיר את הדמויות שאתה מציג בכיתה כיוון שלרוב לתלמידים יש שאלות עליהן. לחץ על הקישור למידע נוסף על [סטיו גובס](#), [עדה יונת](#), [רמי לוי](#).

7. כישלונות מפורסמים

הקרינו לתלמידים [סרטון](#) המציג את הכישלונות שאנשים מפורסמים חוו בדרכם להצלחה. רצוי לעצור לפני הדמות ולשאל אם הם יכולים לנחש מי הדמות ומה היא עושה היום.

בסיום שאלו האם הסיפורים הפתיעו אתכם? מה הפתיע? איזה מיקוד שליטה הניע את הדמויות בסרטון?

8. מהו החלום שלי?

הסתכלו שוב על החלום שרשמתם. האם אתם רוצים להוסיף או לשנות שוב? כעת, אנחנו רוצים לדבר על החלומות שלכם.

- מי רוצה לשתף בחלום שלו? (אל תחייבו תלמידים לשתף. כדי לא להביך אותם ואל תחששו מרגעי שתיקה בהתחלה)
- האם זכרתם או חשבתם על רעיונות נוספים במהלך השיעור? מה גרם לכם לעשות זאת?
- באיזו מידה הסיפורים שהכרתם היום מעוררים בכם השראה להגשמת חלום משלכם?
- האם ישנם אנשים שמעוררים בכם השראה ולא הזכרו בשיעור? מי הם? במה הם מעוררים בכם השראה?

ג. סיכום – חשוב מאוד לסכם את השיעור בכמה מילים [5 דקות]

דברנו היום על החלומות האישיים שלכם ועל החלומות של אנשים אחרים, ראינו שאנשים שנחשבים למאוד מצליחים נכשלו בעברם. למדנו מהם שגם אם ההתחלה לא פשוטה וגם אם נכשלים בדרך אפשר להצליח אם מתאמצים. חשוב שתדעו שחלומות לעתיד כגון אלו חשובים מאוד לחיים. חלומות משתנים, לפעמים יש מספר חלומות ולפעמים מגלים שמה שתמיד חלמנו לא באמת מתאים לנו. לא משנה – החשוב הוא שאנו מגלים דברים על עצמנו, צומחים ובונים את עצמנו לקראת החיים כבוגרים. וולט דיסני, היוצר של הדמויות המצוירות מיקי מאוס ודונלד דאק, נחשב לגאון שהצליח להפוך חלום לאימפריה כלכלית. וולט דסני אמר פעם: "אם אתה יכול לחלום את זה אתה יכול להשיג את זה".

אז חפשו לכם חלום ולכו איתו.

סיפורו של סמי

סמי נולד לאמא קתולית ואבא מוסלמי שלא רצו בו ולכן נמסר לאימוץ. בבית הספר הוא לא התעניין בלימודים ומהאוניברסיטה הוא פרש אחרי סמסטר אחד ונאלץ למחזר בקבוקים תמורת הפיקדון כדי לקנות אוכל.

חשבו יחד:

- כילד, מה היה החלום סמי?
- כאדם בוגר, איפה הוא גר? בבמה הוא עובד? כמה ילדים יש לו? איזו השכלה יש לו? כמה הוא משתכר?

סיפורו של רחמים

רחמים נולד למשפחה שמוצאה מטורקיה. אמו הייתה עקרת בית וגידלה את רחמים וחמשת אחיו. עקב הדיסלקציה שממנה סבל, הושאר רחמים בכיתה ד' שנה נוספת.

חשבו יחד:

- כילד, מה היה החלום רחמים?
- כאדם בוגר, איפה הוא גר? בבמה הוא עובד? כמה ילדים יש לו? איזו השכלה יש לו? כמה הוא משתכר?

סיפורה של עדה

עדה נולדה למשפחה דלת אמצעים, אביה נפטר כשהייתה בת 11 ולכן במהלך התיכון נדרשה לעבוד כדי לסייע למשפחתה.

חשבו יחד:

- כילדה, מה היה החלום עדה?
- כאדם בוגר, איפה היא גרה? בבמה היא עובדת? כמה ילדים יש לה? איזו השכלה יש לה? כמה היא משתכרת?

סיפורו של _____

[הסיפור שלך]

- כילד, מה היה החלום _____?
- כאדם בוגר, איפה הוא גר? בבמה הוא עובד? כמה ילדים יש לו? איזו השכלה יש לו? כמה הוא משתכר?